

September, 2025

Geachte leden van de Raad van de gemeente Het Hogeland,

Met dit schrijven willen wij, de vertegenwoordigers van de dorpen rondom de Eemshaven (Oudeschip, Oostende, Roodeschool, Uithuizermeeden, Oosternieland en Oldenzijl) u op de hoogte brengen van de voortgang van de, bij u als Gemeenteraad van Het Hogeland, bekende subsidie Programma Aansluiting Wind Op Zee (PAWOZ) gelden. Een beknopte voortgangsrapportage vanuit de dorpen zelf!

Het betreft hier een subsidie vanuit het Europese 'Herstel en Veerkrachtfonds' voor 5 aanlandregio's en verdeeld in 2 tranches;

- 1) 1^e tranche 50 miljoen per aanlandingsregio (met een looptijd t/m 2026)
- 2) 2^e tranche 50 miljoen per aanlandingsregio (looptijd nader te bepalen)

1.0 - "Waar de lasten zijn zullen ook de lusten vallen"

In juli 2023 werden wij door vertegenwoordigers van de gemeente Het Hogeland geïnformeerd dat deze Europese subsidie beschikbaar komt om de leefbaarheid van de genoemde dorpen een positieve impuls te geven. Een noodzakelijke impuls ook vanwege de actuele en toekomstige ontwikkelingen in de Eemshaven. De omgeving moet niet enkel de lasten dragen van de Eemshaven, maar ook meedelen in de baten – door subsidies en plannen die de leefbaarheid merkbaar verbeteren.

Plannen die moeten passen binnen het door het ministerie opgestelde kaders, te weten;

- 1) Behoud en versterken van natuur
- 2) Verbeteren van de fysieke leefomgeving
- 3) Versterken van de regionale economie
- 4) Verduurzamen van bestaande (verenigings-) gebouwen

Een belangrijke voorwaarde was ook dat de Minister van Economische Zaken en Klimaat (destijds Minister Jetten) geëist had dat de dorpen (inwoners) hierbij betrokken moeten worden. Verder werd eraan toegevoegd dat de subsidie 'geen ereschuld' was (aardbevingen) en niets te maken had met de ontwikkelingen in de Oostpolder.

In deze periode hadden de gemeenten 'de vrije hand' gekregen van het ministerie om zelf te besluiten hoe de subsidie te verdelen. De gemeente Het Hogeland had in eerste instantie besloten om deze te verdelen over de dorpen Oudeschip, Oostende, Roodeschool en Uithuizermeeden. Later zijn de dorpen Oosternieland en Oldenzijl toegevoegd evenals enkele kleinere projecten binnen de vastgestelde regio.

"De gemeente Het Hogeland heeft gekozen voor het directe gebied rondom de Eemshaven, de regio's Eemshavengebied, Uithuizen en Uithuizermeeden". (bijlage 1) U kunt zich daarbij voorstellen dat de keuze van het College in 'goede aarde' is gevallen bij de inwoners van de dorpen, maar dat er zeker ook al twijfels waren; 'eerst zien dan geloven'. De Groningers hebben de laatste jaren vanuit de overheden talrijke voorbeelden van toezeggingen gehad, die tussentijds en/of later toch weer gewijzigd werden.

2.0 - Vanaf Mei 2023 "aan de slag"

De opdracht voor de vertegenwoordigers van de dorpen was om zo snel mogelijk projecten vanuit de dorpen aan te leveren die passen binnen de opgestelde kaders (bijlage 1).

- Projecten die realistisch zijn en binnen de gestelde tijdslimiet uitvoerbaar moeten zijn.
- Projecten ook die zowel dorpsgebonden als ook dorpsoverstijgen kunnen zijn omdat een koppeling hierin mogelijk is.

Als dorpen kregen wij dan ook te horen dat alle projecten eind oktober (2023) met financiële onderbouwing ingediend moesten worden.

Onder hoge tijdsdruk hebben de dorpsvertegenwoordigers deze, bijna onmogelijke opdracht, aangenomen en wij zijn samen met de inwoners aan de slag gegaan. De gemeente gaf direct aan "dat er gemeentelijke ondersteuning aanwezig was door een 2-tal ambtenaren hiervoor beschikbaar te stellen".

Het gebeurt niet vaak dat de eerdergenoemde dorpen een dergelijke (grote) opdracht krijgen. U kunt zich waarschijnlijk voorstellen dat, ondanks of misschien wel juist vanwege de bijzondere opdracht er scepsis was en wantrouwen. Komt dit allemaal wel goed en komen er nog aanvullende kaders e.d.? Maar, zo werd ons verzekerd: "Dit zijn Europese gelden, dus dan komt het wel goed! De gemeente fungeert in deze als goede beheerder van de gelden." Direct werd ons dan ook bericht dat "een gedeelte van het beschikbaar gestelde budget zelfs eind dit jaar (2023) al beschikbaar zou zijn".

Het uitwerken naar haalbaarheid van vele projecten die vanuit de diverse dorpsvisies worden opgepakt blijkt, zoals verwacht een flinke opgave te zijn. Terwijl de dorpen best wel over de nodige deskundigheid beschikken. Ondanks het beschikbaar stellen door de gemeente van externe adviseurs zijn het in grote mate toch de diverse dorpsinstanties (verenigingen, stichtingen, beheerscommissies), vastgoedontwikkelaars e.d. die zelf e.e.a. moeten gaan uitwerken.

Dus er wordt in de zomervakantie van 2023 door menig vrijwilliger doorgewerkt en honderden uren in de zaak gestoken.

In eerste instantie is er vanuit het fonds 50 miljoen euro beschikbaar. Wij krijgen dringende toevoegingen van de gemeente: "Er komt veel geld beschikbaar, maar hebben we wel voldoende haalbare plannen?" en "het zijn niet alleen subsidies voor 'dorpsfeesten en partijen!'". Nee, "we moesten groot denken". Verder wordt ons bericht dat ook de wethouder was ingelicht. De afgevaardigden van de gemeente berichtten ons verder dat de "Plannen ingezet moeten worden op totaal 200 miljoen euro".

Iedere dorp en/of streek die uitgenodigd was, kon dus direct aan de slag. Ieder dorp op zijn eigen manier. Vanuit bestaande en/of geactualiseerde dorpsvisies werden de inwoners gevraagd om 'met spoed' mee te denken. Bestaande plannen maar zeker ook nieuwe ideeën; we moesten immers 'groots denken'! Onder 'stoom en kokend water' werd t er gewerkt vanuit de dorpen om de plannen te concretiseren, te toetsen op financiële, bestemmingsplan-technische haalbaarheid en ook het (in 1ste instantie) te halen tijdspad. Plannen die, na indiening door de gemeente direct getoetst werden op gemeentelijk beleid. Bureau The Antea Group raamde per (deel)project de kosten (op basis van expertise en kengetallen). Ook toetsten zij de plannen op provinciale visies.

Medio 2023 werden de dorpen op de hoogte gesteld dat het totaalbedrag was gewijzigd van 50 naar 40 miljoen euro. Dit vanwege de gestelde 'eisen' van de Provincie Friesland. "10 miljoen zou dan bestemd zijn voor 'laaghangend fruit-projecten' en 30 miljoen voor projecten met een langere looptijd". Er werd vanuit de gemeente in deze periode wederom meerdere malen aangedrongen om 'groot te denken'. De gemeente meldde verder dat "dorpen in de gemeente Eemsdelta geen bijdrage uit dit fonds krijgen". Alleen de eerdergenoemde dorpen in Het Hogeland vielen onder deze regeling. Toch werd later duidelijk dat ook Uithuizen, 't Lage van de Weg en Spijk door de gemeente aan deze lijst waren toegevoegd. 't Lage van der Weg is nadien weer verwijderd van de lijst.

Nog vóór de zomervakantie 2023 kwam het ministerie met een format waarin de regio's de in te dienen plannen moesten opstellen:

2.1 - Frontoffice

Vanaf het begin vroegen de dorpen aan de gemeente hoe de gemeente dit alles dacht te regisseren. De gemeente stelde zich voor dit op te moeten tuigen met een op te stellen 'frontoffice,' waarin naast de gemeente en provincie ook vertegenwoordigers van de dorpen zitting zouden hebben. Zo was het de bedoeling om de plannen gestructureerd uit te werken. Een belangrijke vraag was: 'wie besluit uiteindelijk of een project doorgang kan vinden'. Vanaf het begin antwoordde de gemeente dat, na goedkeuring door de Gemeente (na toetsing of plannen binnen de visies vallen) en de provincie het aan 'het dorp' is om hierover te beslissen. Aan een passende verdeelsleutel van de gelden naar de dorpen werd in deze periode nog gewerkt.

Ook werd vastgesteld dat de gemaakte kosten door de projectteams binnen de dorpen een vergoeding van € 25,00 per uur kon worden gedeclareerd. Denk hierbij aan de vele vergaderkosten, drukwerk e.d. De vergoedingen kwamen ten gunste van het betreffende dorp (stichting / vereniging). Wel diende men de kosten te verantwoorden met een document waarop duidelijk moest zijn vermeld:

- Datum overleg
- Onderwerp overleg
- Aanwezigen (inclusief handtekening)

Nadien bleek dat de gemeente niet bereid is deze kosten te betalen. De dorpen hebben de kosten derhalve uit eigen middelen moeten betalen. De vergaderkosten (zaalhuur, koffie e.d.) konden wel bij de gemeente worden gedeclareerd.

3.0 - Besluit gemeenteraad

Op 23 november 2023 besloot u, als Raad, om naast de al ingediende projecten, 'nog groter' in te zetten door de inwoners van de betreffende dorpen de kans te geven om ideeën, projecten en/of adviezen in te dienen.

Daartoe organiseerde de Gemeente in zaal Ekamper te Oostende op 24 januari 2024 een PAWOZ-informatieavond alwaar de dorpen hun projecten presenteerden. Hierover in paragraaf 6.1 meer.

4. 0 - Januari 2024: Deadline en vervolgstappen

"De 'deadline' van 01-12-2023 moest worden gehaald anders bestond de kans dat de subsidie terug zou gaan naar Brussel", zo vertelde de gemeente in januari 2024. Uiteindelijk lukte het de dorpen om alle projecten tijdig in te dienen.

Op 11 januari 2024 was er weer een bijeenkomst in zaal Ekamper te Oostende. Deze keer kregen we te horen dat alle projecten (241 stuks op dat moment) vóór de deadline van 01-12-2023 waren ingediend op het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EKZ). Maar ook dat "Het proces niet de schoonheidsprijs verdiende" en dat "projecten niet in beton gegoten waren". Ook werd ons duidelijk gemaakt dat Schiermonnikoog 10 miljoen euro kreeg vanuit ditzelfde fonds.

De gemeente berichtte ons ondertussen dat er een reactie was gekomen vanuit het ministerie. "Men was onder de indruk van de kwaliteit van de plannen en de processen." Maar ook dat er aan prioritering moest worden gedaan". Dit stond volledig 'haaks' staat op eerdere ontvangen berichtgeving vanuit de gemeente. Een overzicht van berichtgeving van deze bijeenkomst:

Ministerie

"De aangeleverde projecten waren voor 01-12-2023 ingediend op het ministerie voor een 'eerste lichte toets'. Voorgesteld werd om 'te prioriteren' en de projecten te verdelen over beide tranches".

"Niet in beton gegoten"

Ook hier werd nogmaals duidelijk gemaakt dat de ingeleverde projecten 'niet in het beton gegoten waren' en dat wijzigingen (als een project niet financieel haalbaar bleek te zijn) steeds doorgevoerd konden worden.

Er werden belangrijke vragen gesteld

Vraag : Wanneer komen de gelden beschikbaar?

Antwoord : In eerste instantie via de provincie via een 'speciaal loket.' Overheden delen deze gelden dan onderling. De gemeente zal proberen met de provincie een afspraak te maken zodat projecten 'zonder al te veel papierwerk' snel opgestart kunnen worden.

Vraag : Moeten de projecten ook Europees aanbesteed worden?

Antwoord : Waarschijnlijk niet. Bedrijven o.v.b., overheden en stichtingen weer niet. (heeft te maken met projecten die een concurrentiepositie hebben in de markt).

Vraag : Hoe zit het met de staatsteunregel?

Antwoord : Provincie (ondersteuningsteam) is met 2 man bezig om te voorkomen dat projecten 'hier last van krijgen'. Verder is het zo dat het drempelbedrag verhoogd is van 2 naar 3 ton.

Aanvulling : Vanuit het ondersteuningsteam wordt aangegeven dat de kaders zo moeten worden opgesteld dat de inwoners niet 'met de handen op de rug' vastgebonden zitten om deze subsidiegelden te gebruiken.

- Vraag : Zijn revolverende projecten hierin mogelijk?
Antwoord : Ja, dat is mogelijk. Gelden kunnen dan later weer gebruikt worden voor nieuwe projecten.
- Vraag : Kunnen we procesgelden van tranche 1 gebruiken om onderzoek te doen voor een project in tranche 2?
Antwoord : Dat is mogelijk.
- Vraag : Inwoners kunnen dus ook nog ideeën en wensen inbrengen die het bedrag zullen verhogen. Dit terwijl er minder beschikbaar komt per dorp!
Antwoord : Ja, dat is inderdaad het geval. Het is de wens van de Gemeenteraad om dit zo te regelen.
- Vraag : Kunnen we nu al projecten meenemen naar Nij Begun?
Antwoord : Ja, er is geld bij de vleet.
- Vraag : Tot wanneer kunnen we met terugwerkende kracht projectkosten indienen?
Antwoord : Tot januari 2020.
- Vraag : Wie beslist uiteindelijk of een project gekozen wordt?
Antwoord : Dorpen beslissen, dus ook de keuze.
- Vraag : Welk bedrag krijgen de dorpen nu na prioritering?
Antwoord : tussen de 5 en 7 miljoen euro.

5.0 - Raadsmemo 23 januari 2024

Op 23 januari 2024 bent u als Raad met een Raadsmemo op de hoogte gebracht door het College. Hierin stond duidelijk uiteengezet van al uitgevoerde acties vanuit de dorpen en gemeente. Ook gaf u aan "gekend te willen worden in de projecten waaraan het budget voor de gebiedsinvesteringen, voor zover van toepassing binnen onze gemeente, besteed gaat worden".

"Er is overigens geen sprake van formele bevoegdheid (in termen van budgetrecht) van gemeente, college en raad, en ook niet van provincie, GS en PS (niet anders dan over de eventuele eigen ingediende projectvoorstellen). Het budget voor de gebiedsinvesteringen wordt door het rijk "slechts ten behoeve van een kassiersrol" op de rekening van de provincie 'geparkeerd' ". (bijlage 3)

6.0 - Persbericht: "50 Miljoen voor leefbaarheid"

Met deze titel werden de inwoners van de deelnemende PAWOZ-dorpen uitgenodigd om op 24 januari 2024 een bezoek te brengen aan een informatiebijeenkomst over de inzet van 50 miljoen euro voor de dorpen rondom de Eemshaven. Hieronder enkele belangrijke citaten uit het persbericht.

"De plannen die nu al op de lijst staan, gaan de 50 miljoen ver te boven. Er ligt namelijk een lijst met plannen voor ca. 110 miljoen. Er moeten dus keuzes gemaakt worden: welke plannen in de 1e ronde wel en welke op dit moment nog niet, maar in de 2e ronde aan bod komen. Uiteindelijk moet er, binnen het budget, in maart een definitieve lijst bij het ministerie van EZK worden ingediend. De minister neemt in juni 2024 een besluit over de plannen en het geld dat direct daarna voor subsidieaanvragen in de 1e ronde beschikbaar komt.

"Dat wat niet uitgevoerd kan worden uiterlijk vanaf 31 maart 2026, schuift dus door naar de 2e ronde. Plannen kunnen ook later nog onder de aandacht komen via het gemeentelijke programma Eemshaven+."

Projecten die een langere voorbereidingstijd nodig hebben kunnen dus vanuit de 2de fase gefinancierd worden.

6.1 – PAWOZ-informatieavond

Er kwamen veel belangstellenden op de avond af. De belangstelling was mede groot omdat de Gemeente een puntensysteem had bedacht. Inwoners konden kiezen welk project men zelf het belangrijkste vond. En er was ook gelegenheid nieuwe ideeën en projecten in te dienen. De dorpen hebben hun dorpsgenoten aangemoedigd om naar deze 'presentatieavond' te gaan.

Nadien werd duidelijk dat er op deze avond een zeer beperkt aantal nieuwe projecten waren ingediend. De meeste nieuwe ideeën konden bovendien worden gekoppeld aan al bestaande projecten en de meeste andere projecten waren niet of slecht onderbouwd en vielen af. Van het 'voorkeuze' puntensysteem is nadien nooit weer iets gehoord.

7.0 - Projecten met 'groene vinkjes' / beschikbaar budget 2024

In het voorjaar van 2024 vond goedkeuring van de projecten op gemeentelijke en provinciale visies en beleid plaats. De gemeente heeft toen ook de verdeling van het budget per dorp vastgesteld. Dorpen dicht bij de Eemshaven kregen een hoger budget per woning dan verderaf. Ook was het dorpsbudget gerelateerd aan het aantal woningen per dorp. Hiermee was een nieuwe prioritering op projecten noodzakelijk. Diverse projecten moesten hierdoor worden afgemeld, dit tegen eerdere afspraken in. Kunt u zich voorstellen dat dit voor de betreffende organisaties zeer teleurstellend was? Jouw eigen project kreeg, na zoveel voorwerk, uiteindelijk geen 'groen' licht...

Projecten met een 'groen vinkje' werden opgestart door zowel de dorpen en later ook ('profit') projecten van de gemeente. Onderhandelingen werden opgestart, externe adviesbureaus (waaronder architectenbureaus, bouwbedrijven, vastgoedeigenaren, calculatiebureaus, zelfs ProRail en de Nederlandse Spoorwegen) werden ingeschakeld en maakten ontwerpen en berekeningen. Er werden financiële afspraken gemaakt en er werd weer de nodige tijd gestoken in het overleggen van de plannen, enz. De proceskosten alleen al voor Uithuizermeeden (projecten die vanuit het dorp worden geregeld) bedragen al bijna € 50.000,00. Ook andere dorpen gaven aan proceskosten te hebben gemaakt. Door het steeds maar opschuiven van het indienen van de definitieve aanvraag via een speciaal loket kunnen deze kosten (zijn immers gedane werkzaamheden) niet betaald worden!

Voor de projecten die in deze fase zijn afgevalen blijft er hoop. In de Raadsmemo van 23 januari 2024 (bijlage 3) kunnen we onderstaande lezen:

"Niet in de 1e tranche geprioriteerde projectvoorstellen kunnen mogelijk in de 2e tranche (van 2027) alsnog in aanmerking komen. Dan komt opnieuw 50 miljoen euro beschikbaar."

Het totaal beschikbaar budget dat de dorpen is medegedeeld ziet er in het voorjaar van 2024 als volgt uit:

PAWOZ gelden juni 2024	Euro
Projecten (incl. Spijk)	35.817.077,00
Proceskosten	4.000.000,00
Totaal	39.817.077,00

Uitvoeringskosten (Proceskosten) mogen max. 10% van de totale kosten bedragen. (bijlage 5)

Ondanks het steeds opnieuw prioriteren vanwege veranderende budgetten blijken de dorpen productief en proactief te zijn en blijken de projecten met een 'groen vinkje' in veel gevallen nog steeds ontwikkeld te kunnen worden.

Er zijn in totaal 90 projecten voorzien van een 'groen vinkje' (inclusief Uithuizen en Spijk).

7.1 - Duidelijkheid over de ingediende plannen voorjaar 2024

In deze periode zijnde vertegenwoordigers van de gemeente langs de PAWOZ-dorpen gegaan en legden de stand van zaken uit aan de vertegenwoordigers van de dorpen. Verdeling van de budgetten, planning & tijdspad, communicatie e.d.

Op de uitnodiging van de gemeente was onderstaande tekst te lezen:

"De lijst met plannen voor uw dorp is samen met u, zowel dorpsbelang als inwoners, opgesteld. Deze projectenlijsten zijn de laatste maanden doorberekend op haalbaarheid door een extern bureau en er is een positief akkoord op gegeven door de minister van EZK. Daardoor hebben wij als gemeente nu een duidelijk beeld over welke projecten binnenkort van start kunnen gaan"

Duidelijke subsidiekaders waren in deze fase nog steeds niet bekend. Maar omdat er werd samengewerkt met de 2 adviseurs van de provincie gingen wijer vanuit dat de kaders zo zouden worden opgesteld dat de projecten doorgang konden vinden.

8.0 - Bestuursakkoord en Subsidieregeling

Op 13 mei 2024 kwam er een bestuursakkoord tussen de diverse overheden in de provincie Groningen en Friesland, gevolgd op 20 juni 2024 door een 'Regioplan Gebiedsinvestering Netten op Zee' vanuit het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Niet veel later was deze regeling online te vinden via 'Overheid.nl': Subsidieregeling Gebiedsinvesteringen Leefkwaliteit Noord-Nederland. Met hierin vermeld waar aan een PAWOZ-aanvraag moet voldoen. (bijlage 2)

Dit document is pas in 2025, na eigen onderzoek, inzichtelijk geworden.

9.0 - Eind 2024

In november 2024 organiseerde de gemeente wederom een bijeenkomst in zaal Ekamper te Oostende. Op deze bijeenkomst werd ons verteld hoe het verder zou gaan. De projecthouders konden alvast een intakegesprek plannen met 2 adviseurs van de provincie die het gehele proces m.b.t. vastgoed en regelgeving zouden begeleiden.

Vanaf dat moment werd er weer verder gewerkt aan vervolgstappen zoals het opvragen van offertes, vergunningsvoorschriften e.d. van de goedgekeurde projecten. Voor de projecten in de openbare ruimte, de zogenaamde profit projecten, werd door de gemeente een externe projectleider aangesteld om samen met ons deze projecten voor te bereiden.

10.0 - Vanaf januari 2025 / Keuzes 2025?

Vanaf het begin van 2025 is geprobeerd contact op te nemen met de voor ons bekende PAWOZ-medewerkers van de gemeente. Ook de (vele) projecthouders hadden vragen en probeerden contact op te nemen met het bekende PAWOZ-team op het gemeentehuis. Via mails, appjes, telefoonberichten e.d. werd geprobeerd contact te krijgen met de gemeente. Omdat we geen reactie kregen, namen we contact op met één van de externe adviseurs van de provincie. Hier kregen we te horen dat het gehele PAWOZ-team was vertrokken. Ook dat de externe adviseurs met hun werkzaamheden waren gestopt omdat ook deze niet meer wisten hoe e.e.a. nu te moeten regelen. Men gaf voorzichtig aan dat de dorpen een 'enorme inzet hebben gedaan maar dat wellicht de gemeente in het begin toezeggingen, verwachtingen en beloftes heeft gedaan die niet waargemaakt kunnen worden. Ook gaf men aan dat 'er in dit tracé veel gelden blijven hangen bij de overheden (10 miljoen?)'.

De onduidelijke subsidieregeling maakt dat het wel of niet doorgaan van een project voor de dorpen na 2 jaar nog steeds niet duidelijk is. Immers in het begin was er nauwelijks sprake van subsidiekaders en werd ons, zoals eerder omschreven, een 'redelijke vrije hand' gegeven. De dorpen hebben de plannen veelal overgenomen vanuit hun Dorpsvisies, met de noodzakelijke impuls op het versterken van de beeldkwaliteit in hun dorp, behoud van voorzieningen, versterken van hun leefomgeving of het creëren van koppelkansen (denk daarbij aan het Gezondheidsplein en het Tjariet).

11.0 Politiek / Raad / Bezoek aan dorpen

Diverse fracties uit uw Raad hebben zich, gedurende voorliggende periode, op de hoogte laten houden van de PAWOZ-ontwikkelingen. Vanuit meerdere fracties zijn dan ook schriftelijke vragen gesteld. (6-11-2024: Lokaal Sociaal en op 12-05-2025: CDA Het Hogeland).

Na aandringen komt er op 22 mei 2025 eindelijk een overleg waarbij de vertegenwoordigers van de PAWOZ-dorpen in gesprek gaan met wethouder Dijkhuis, mevr. [REDACTED]

([REDACTED] zijn ambtenaren van de gemeente die als vervangers optreden van voorgaande ambtenaren op deze afdeling).

"De wethouder geeft aan dat hij het betreurt dat dit gesprek nodig is geworden en dat er grote vertraging geslopen is in de afhandeling van de PAWOZ-gelden" En verder; "Ook betreurt hij het dat de communicatie hierover richting de dorpen ernstig tekort is geschoten. Ook blijken de proceskosten voor bepaalde projecten hoger uit te vallen dan eerst (door The Antea Group) is ingeschat. Zo zijn er bijvoorbeeld fouten gemaakt m.b.t. de btw-berekening en de ingeschatte proceskosten," aldus de wethouder. Hij schat verder in dat er rekening moet worden gehouden met een gemiddelde stijging van 10%. Dat zal inhouden dat dat percentage ook van de beschikbare budgetten zal afgaan".

Verschillende vertegenwoordigers van de dorpen vragen zich af wat dit allemaal voor hun situatie gaat betekenen. Hoe zit het met deadlines, lopende ontwikkelingen? Moet er (weer) opnieuw worden geprioriteerd?

De wethouder geeft aan dat:

- De deadline van maart 2026 m.b.t. het 'obstakelvrij hebben' van de projecten is losgelaten.
- Er op vrijdag 23 mei 2025 een Memo naar de Gemeenteraad zal gaan om hun op de hoogte te brengen. (openbaar stuk)
- De Gemeenteraad in oktober/ november 2025 een conceptstuk zal ontvangen waarin de subsidievoorwaarden worden beschreven. Deze zal dan door de Raad worden vastgesteld.
- Waar nodig zal in individuele gevallen worden gekeken of er een 'regeling' moet worden getroffen m.b.t. financiering en voortgang.
- De Gemeenteraad krijgt geen beslissingsrecht, m.b.t. het al dan niet door laten gaan van projecten.
- Er is nog veel onduidelijkheid over de ontwikkelingen m.b.t. (het al dan niet doorgaan) van de "tweede tranche".
- Het wenselijk is om tijdig weer onderling overleg te hebben.

Naar aanleiding hiervan geven enkele dorpen aan dat men moeite heeft om al voor de zomer vervolgstappen te zetten en eerst de vervolgstappen af te wachten van de gemeente. (waaronder goedkeuring Gemeenteraad).

11.1 – Raadsmemo

Op 23 mei 2025 ontvangt u als Raad een Raadsmemo (bijlage 4) waarin de ontwikkelingen en voortgang rondom de PAWOZ-gelden worden omschreven.

Pagina 2: "Als gemeente nemen we bijvoorbeeld meer taken op ons dan in het begin is afgesproken. Ook blijken projecten duurder uit te vallen of lastiger voor elkaar te krijgen".

Reactie:

De dorpen hebben de gemeente enorm veel werk uit handen genomen door panklare projecten voor te leggen die haalbaar zijn en financieel onderbouwd waren. Het is niet duidelijk wat deze 'extra taken' zijn. Ondanks dat projecten 'niet in beton zijn gegoten' moet het projectbedrag gezien worden als 'maximaal projectbedrag'. Dat wil zeggen dat een

hoger bedrag niet mogelijk is. In dat geval zal een cofinanciering mogelijk zijn of moet een projectplan worden aangepast.

Pagina 2: "Als gemeente bewaren we het overzicht..." en het vraagt veel van de mensen die dit project namens hun dorp regelen".

Reactie:

We zijn het project gezamenlijk opgestart. Een zgn. 'frontoffice' is er niet gekomen. Duidelijkheid voor de diverse dorpen heeft sindsdien te wensen overgelaten. (met max. 8 dorpen / streken, 1 contactpersoon per dorp /streek).

De inzet van de vele inwoners die namens hun dorp dit (vrijwillig) hebben gedaan is ongekend hoog! Er zijn grenzen aan dit soort 'vrijwillige inzet' vanuit de dorpen. Terwijl er veel overleg heeft plaatsgevonden overdag waren het deze 'vrijwilligers' die 'in de baas zijn tijd' in overleg waren met ambtenaren.

Pagina 2:

"Er is iets heel belangrijks veranderd: het geld hoeft niet meer uitgegeven te zijn op 31 maart 2026".... Daardoor kunnen we ook andere keuzes maken".

Reactie:

Ten eerste is het niet zo dat het geld op 31 maart 2026 moest zijn uitgegeven. Die datum was een vastgestelde datum waarop projecten 'obstakelvrij' moesten zijn (geen doorlopende vergunningstrajecten etc.) Wij blijven van mening dat het anno 2025 niet noodzakelijk is om hierin andere keuzes te maken. De beslissing van de projecten was immers volgens afspraak 'aan de bewoners van de dorpen' die 2 jaar geleden hiermee zijn gestart. Tussentijds de spelregels wijzigen is, wat ons betreft, dan ook niet mogelijk. Daarbij zijn alle projecten in 2023 al beoordeeld en om nu nogmaals 90 projecten te gaan herbeoordelen lijkt ons een overbodige inzet. Wij vragen ons dan ook af waarom de gemeente opeens de regie naar zich toe wil trekken en hiermee een nog hogere druk op hun organisatie te zetten.

Pagina 2:

"In het begin zijn projecten gekozen omdat ze snel uitgevoerd konden worden. Nu kunnen we kiezen voor projecten die op een slimme en eerlijke manier helpen om het leven in de dorpen, het gebied rondom de dorpen, de natuur en de economie te verbeteren".

Reactie:

Ondanks het feit dat de projecten onder hoge druk zijn ingediend komen deze in grote mate uit bestaande Dorpsvisieplannen en/of actuele ontwikkelingen. Denk daarbij aan projecten die onderdeel zijn vanuit het Visierapport Eemshaven +. Ze zijn dus 'eerlijk' en 'oprecht' opgesteld en kunnen de komende jaren uitgevoerd worden. Projecten die voldoen aan de gestelde eisen voor natuur en economie. De kreet 'eerlijke manier' doet dit anders voorkomen!

Pagina 2:

"...ons als gemeente heeft gevraagd de subsidies zelf te gaan regelen"... "we hebben afgesproken dat de provincie de kosten die we daarvoor maken, helemaal vergoed worden".

Reactie:

De gemeente wordt dan de regiokassier. Extra bezuinigingen op totaalbudget in deze is dus niet noodzakelijk omdat de provincie deze kosten betaalt.

Pagina 2-3:

"We hebben tijd nodig om het te verdelen van de subsidies goed te kunnen doen"...."We willen de subsidieregeling in het najaar van 2025 openstellen".

Reactie:

De verdeling was al goedgekeurd. Omdat onduidelijk is wat de aanvullende subsidieregeling betreft is het wenselijk hiermee openheid van zaken naar de dorpen te geven zodat voorkomen wordt dat nadien nog meer vertraging en/of teleurstelling ontstaat. Zodra deze aanvullende regeling als concept wordt voorgelegd aan uw Raad is het bij u bekend dat de dorpen hiermee instemmen.

Pagina 3:

"Voor sommige projecten kan het bijvoorbeeld handiger zijn om bij een ander fonds gelden aan te vragen. Op die manier kunnen ze toch snel door".

Reactie:

Dit was juist een belangrijke reden dat de PAWOZ-gelden ingezet kunnen worden zonder 'te veel eisen en regels'. We kunnen ons hardop afvragen of een project dan 'sneller doorgaan kan vinden'!

Pagina 3:

"Als gemeente voeren we heel veel projecten zelf uit". ... "Dat is veel werk en zorgt ervoor dat we als gemeente een belangrijke rol hebben in dit project".

Reactie:

Er zijn diverse profit-projecten die de gemeente naar zich toe heeft getrokken. Denk daarbij aan fietspaden, vijvers, speeltuinen, kunstgrasveld en waterlopen. Deze worden veelal begeleid door een externe projectleider. Regelmatig heeft deze projectleider overleg met de vertegenwoordigers van het dorp waarin het project zich afspeelt. Deze projectleider wordt betaald door de gemeente. Ook wordt er gekeken naar koppelkansen (denk daarbij aan regulier onderhoud van de gemeente e.d.) om de kosten laag te houden.

Pagina 3:

"In het begin hebben we mensen gevraagd om namens het dorp alles te regelen en de keuzes te maken. Dat gaan we nu anders doen. In het vervolg regelen we als gemeente veel meer en maken we als gemeente de uiteindelijke keuzes".

Reactie:

U kunt zich voorstellen dat deze omschrijving 'als een bom' is ingeslagen. Tussentijds zelf de regels veranderen zonder overleg. Het is aan u als Raad om uw mening hierover te geven. De dorpen hebben zich aan alle afspraken gehouden en precies (vrijwillig, zonder vergoeding van de gemaakte kosten) gedaan wat noodzakelijk was.

Pagina 3:

"Als gemeente gaan we het geld verdelen"... "we hebben nu, anders dan eerst, een grote rol in het beoordelen van de projecten".

Reactie:

Er was een duidelijke afspraak dat de dorpen het geld passend konden verdelen. De gemeente heeft dit besluit eenzijdig genomen. Het beoordelen van de projecten was al geregeld. Door steeds 'het wiel' opnieuw uit te vinden creëer je steeds meer (eigen) werk.

Pagina 3:

"Maar als gemeente kunnen we daar spelregels aan toevoegen."... "zodat de projecten bijdragen aan wat we als gemeente voor onze dorpen belangrijk vinden".

Reactie:

Zoals de externe adviseurs van de Provincie ons hebben bericht moeten deze spelregels geenszins de projecten kunnen 'dwarsbomen'. Ons voorstel hierin is dat gemeente en dorpen samen optrekken.

Ook hier weer de melding dat alle ingediende projecten al zijn getoetst en goedgekeurd zijn door diverse overheden. De ingediende projecten zijn met zorg en toewijding door de inwoners van de dorpen ingediend en voldoen aan de opgestelde eisen van het Ministerie.

Pagina 4:

"Het project past binnen de regels die we (gemeente) vanuit de Rijksoverheid hebben meegekregen".

Reactie:

Deze regels waren medio mei 2024 al bekend. Echter heeft de gemeente deze regels verzuimd naar de dorpen toe te sturen. Door eigen onderzoek bleek dat deze regels al geruime tijd online te vinden waren.

Pagina 5

"Voor de extra isolatiemaatregelen (Oudeschip) is ongeveer 8 miljoen beschikbaar vanuit het Pawoz geld".

Reactie:

Het is ons onduidelijk of deze (extra) kosten gevolgen hebben voor de rest van de Pawoz projecten vanuit de 1ste tranche.

12.0 Eemsdelta

In het 'Bestuursakkoord Gebiedsinvesteringen 'net op zee' (2024) is de gemeente Eemsdelta medeondertekenaar. Hiermee zijn de compensatiegelden voor Spijk dan ook vastgesteld. De inwoners van Spijk hebben voor een totaalbedrag van € 4.308.634,= aan projecten ingediend.

In mei 2025 heeft de Provincie Groningen middels een schrijven het College van Eemsdelta op de hoogte gebracht deze subsidie te verlenen. Het bedrag was, overeenkomstig betalingstermijnen, direct beschikbaar.

"Wij wensen u veel succes bij de uitvoering van dit project"; aldus de Gedeputeerde Staten van Groningen.

Wel wordt er in deze periode nog de 'laatste hand gelegd' aan vanuit de gemeente opgestelde subsidieregels.

Met bovenstaande informatie blijkt maar weer dat bij onze buurgemeente, flinke stappen zijn gezet. Opmerkingen als "maar zij hebben veel minder subsidie" is een non-opmerking. De buurgemeente heeft het wél weten te regelen.

Diverse projecten zijn reeds in voorbereiding of al gerealiseerd.

13.0 - PAWOZ- 2de tranche Gebiedsinvesteringen op zee

In 2023, bij de start van de gesprekken met vertegenwoordigers van de gemeente, is steeds bericht dat naast de 1ste er in 2026 ook een 2de tranche komt waarbij financiële middelen beschikbaar worden gesteld om 'te investeren in de leefbaarheid van de regio's'. Zoals eerder in deze memo wordt omschreven kunnen grotere projecten, die veelal een langere voorbereidingstijd hebben, deels gefinancierd worden uit deze tranche. Op vragen hierover richting de gemeente krijgen we steevast de reactie dat 'hierover nog steeds veel onduidelijkheid heerst', dit ondanks het feit dat 2026 snel dichterbij komt.....

Vanuit het Ministerie van Klimaat en Groene Groei hebben de PAWOZ gemeenten al in november 2024, zo blijkt na onderzoek, bericht ontvangen om ook de projecten vanuit deze 2de tranche inzichtelijk te maken. Het betreft hier een bedrag van 49 miljoen euro. "Om te voldoen aan deze eis, wordt u verzocht in regionaal verband voor 31 december 2025 een definitieve versie van het Regioplan Gebiedsinvesteringen Net op Zee op te stellen waarin alle acties uit de eerste en tweede tranche zijn gedefinieerd. (conceptversie uiterlijk 1 november 2025 in te dienen). (bijlage 5)

Wij gaan er dan ook van uit dat de gemeente hun gemaakte toezeggingen m.b.t. de 2de tranche nakomt zodat projecten met een langere voorbereidingstijd uiteindelijk ook uitgevoerd kunnen worden. Ook deze gelden worden beschikbaar gesteld 'ter bevordering van de leefbaarheid in de dorpen en omgeving van de Eemshaven'. Wat ons betreft zijn deze niet om structurele tekorten van de gemeente op te lossen.

14.0 - Regionaal Rapport

In oktober 2024 besloot de gemeente om Royal Haskoning opdracht te geven om alle (PAWOZ) plannen en de andere regionale visies (wonen, economie, zorg, recreatie e.d.), wellicht in het kader van de Eemshaven +, onder te brengen in (weer) een nieuw rapport. In eerste instantie nog 'structuurvisie' genoemd, later 'Regiovisie' en/of 'Gebiedsvisie'. 'Het is de bedoeling dat alle plannen en gemeentevisionen worden samengevoegd zodat er een soort van 'Uitvoeringsprogramma' aan komt te hangen".

"De wet schrijft voor dat de burgers moeten participeren bij het ontwerpen van een omgevingsplan".

Het team van Royal Haskoning bezocht de dorpen zodat een passende input kon worden gedaan. Het was de bedoeling dat er in het voorjaar van 2025 een conceptversie gepresenteerd zou worden aan de dorpen. Omdat er geen reactie kwam vanuit de gemeente

hebben we zelf maar weer contact gezocht, ditmaal rechtstreeks met Royal Haskoning. Na meerdere pogingen kwam het bericht dat "we (Royal Haskoning) een tijdelijke pauze in ons project hebben op verzoek van de gemeente". Maar ook dat "de door ons opgehaalde informatie niet als input wordt gebruikt voor de omgevingsvisie".

Kunt u zich voorstellen dat wij ons wederom afvragen hoe serieus de gemeente met haar inwoners omgaat?!

Terwijl juist alle plannen regionaal (rondom de Eemshaven) vorm moeten krijgen door een passend Regionaal Rapport met aanvullend een Uitvoeringprogramma blijft het stil vanuit de gemeente. In 2024 had dit traject al ingezet moeten worden. (bijlage 6)

Wel kunnen we een rapport lezen die zich alleen afstemt op Uithuizen (ambitierapport / bijlage 6). Dit had toch afgestemd moeten worden in regionaal verband?

13.0 – Conclusie

Wij hadden u een beknopte memo willen overhandigen. Helaas is er zóveel gebeurd dat dat beknopte niet is gelukt. Wij hopen dat wij de Raad goed hebben weten te informeren hoe wij twee jaar lang werken aan de leefbaarheid van onze dorpen vanuit de PAWOZ-middelen hebben ervaren. Van enthousiast en ambitieus naar eindelijk stappen kunnen zetten tot en met wantrouwen en grote onzekerheden. Aan de inzet van de vele dorpsvrijwilligers heeft het niet ontbroken. Helaas is het vertrouwen in de gemeente tot onder het nulpunt gedaald. "Het doet wat met je nu alles opnieuw opgestart moet worden", zijn berichten uit de diverse dorpsorganisaties. De miljoenen euro's lijken steeds meer óp te gaan aan onderzoeken, tekorten en rapporten.

"We willen niet dat deze extra kosten ervoor zorgen dat er minder geld naar de dorpen gaat"
(Citaat: Raadsmemo 20 mei 2025)

Daar houden wij de gemeente aan.

We vertrouwen erop u, als Gemeenteraad Het Hogeland, voldoende te hebben geïnformeerd.

Namens de vertegenwoordigers van de PAWOZ-dorpen, buurtschap en stichting zoals vermeld in begeleidende voorbrief.

Geraadpleegde documenten en bijlagen:

- 1- Bestuursakkoord 'Net op Zee' – PAWOZ-Eemshaven (13 mei 2024)
- 2- Regioplan Gebiedsinvesteringen 'Net op Zee' (3 april 2024)
- 3- Raadsmemo 23 januari 2024
- 4- Raadsmemo 20 mei 2025
- 5- Subsidieregeling Gebiedsinvesteringen Leefkwaliteit Noord-Nederland geldend van 11-12-2024 t/m 30-12-2030.
- 6- Toelichting doelen & inspanningen Eemshaven + (bijlage 1 op rapport Eemshaven+)
- 7- "50 miljoen voor Leefbaarheid"; Persbericht gemeente Het Hogeland.